

Diarienummer: KS.2015.32

Datum: 2016-10-14

Kommunchef Björn Järbur

E-post: bjorn.jarbur@ale.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion från Framtid i Ale - Jämställdhetsarbete inom Ale Kommun

Framtid i Ale har inkommit med en motion om jämställdhetsarbete inom Ale kommun. Konkret vill motionärerna att Ale kommun:

- Skriver på avsiktsförklaringen om jämställdhetsintegreringen och deltar i det regiongemensamma arbetet
- Tar fram en handlingsplan för jämställdhetsintegrering avseende genus och mångfald samt
- Utbildar chefer inom kommunen i jämställdhet

Motionen har ett bredare anslag än jämställdhet såväl mångfald, jämlikhet som social hållbarhet är bärande argument i förslaget. Skrivningarna i förslaget speglar att dagens sociala frågeställningar hänger ihop och är bredare än bara jämställdhet.

Kommunen arbetar nu tillsammans med Sveriges kommuner och landsting för att öka kompetensen och ta nya steg inom social hållbarhet. Jämställdhet är en viktig aspekt bland många i detta arbete. Såväl politiker som tjänstemän utbildas hösten 2016 inom området.

Den sociala kartläggningen som nu pågår i kommunen ska resultera i åtgärdsförslag inom de viktigaste områden. Vilka dessa blir är för tidigt att säga i nuläget. En prioritering av arbetet enligt motionärernas förslag kan komma att påverka möjligheterna att genomföra arbete inom områden som är högre prioriterade än jämställdhet.

Med utgångspunkt i att det arbete som nu bedrivs är betydligt mer omfattande än bara jämställdhet och att det överensstämmer med motionärens intentioner föreslår förvaltningen att motionen avslås.

Förvaltningens beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen

Björn Järbur

Kommunchef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2016-10-14.
- Motionen

Ärendet expedieras efter beslut till:*För vidare hantering*

Motionärerna

Alexandra von Schelé

Kommunchef

Bakgrund

Framtid i Ale genom Tyrone Hansson och Lena Wingbro har 2015-01-26 inkommit med en motion om Jämställdhetsarbete inom Ale kommun

Motionärerna argumenterar enligt nedan:

"Ale kommun startar ett jämställdhetsarbete för att säkerställa att man har jämställdhets perspektiv utifrån diskrimineringsgrunderna (kön, könsuttryck, ålder, etnicitet, funktion, sexualitet, religion) i vår service till kommuninvånare och att genusperspektivet implementeras i framtida beslut.

Detta vill vi för att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa hos invånarna i Ale. Genom att säkerställa att alla medborgare oavsett kön, etnicitet, religion, funktion mm. får samma möjligheter och förutsättningar att ta del av kommunal service skapas också förutsättningar för ökad hälsa. Ett systematiskt arbete med jämställdhetsintegrering bidrar inte bara till ökad jämställdhet utan också till en socialt hållbar utveckling där inga grupper missgynnas. Ur ett folkhälsoperspektiv skulle ett strategiskt jämställdhetsarbete vara ett mycket bra sätt att verka för en god hälsa hos invånarna i Ale och till ett socialt hållbart samhälle.

Jämställdhet skapas i vardagen, där människor lever och arbetar, varför arbetsplatsen och arbetsgivaren har en central roll i ett övergripande jämställdhetsarbete. Ett strategiskt, systematiskt och övergripande jämställdhetsarbete är också en viktig faktor i arbetet med ständiga förbättringar."

Motionens förslag är att Ale kommun:

- Skriver på avsiktsförklaringen om jämställdhetsintegrering och deltar i det regiongemensamma arbetet
- Tar fram en handlingsplan för jämställdhetsintegrering avseende genus och mångfald samt
- Utbildar chefer inom kommunen i jämställdhet

Sverige fick sin första jämställdhetslag 1979 som avsåg jämställdhet i arbetslivet. Denna ersattes 1991 med Jämställdhetslagen och 2009 med Diskrimineringslagen.

Diskrimineringsombudsmannen definierar jämställdhet som mäns och kvinnors lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Kön ska inte vara ett omotiverat hinder för personlig utveckling.

Diskrimineringslagen kommer att få nya lydelse från den 1 januari 2017 främst är de kapitel 3 som ändras. (<http://www.do.se/framja-och-atgarda/forslag-pa-andringar-i-diskrimineringslagen>).

Förändringen innebär att arbetet med aktiva åtgärder ska omfatta samma diskrimineringsgrunder som diskrimineringsförbudet, det vill säga: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Det är en utvidgning jämfört med dagens regler.

I Malmökommissionens arbete (http://malmo.se/download/18.3108a6ec1445513e589b92/1393252195410/malmo%CC%88kommissionen_slutrapport_2014.pdf) pekar man på samma sätt som i WHO rapporten "Closing the gap in a generation" på jämställdhetens betydelse som en förutsättningarna för att bestämma hälsa. Kön är en av de grundläggande ej påverkbara faktorerna.

Hela listan med de fem grundförutsättningar för social hållbarhet i Malmö omfattar.

- Om hälsoskillnader kan undvikas, är det oetiskt att inte agera.
- Hållbarhet - Hantera miljömässiga, sociala och ekonomiska utmaningar tillsammans.
- Åtgärder måste ske på samhällsnivå, individinsatser är inte tillräckligt
- Jämställdhet - social utsatthet och ojämlikhet mellan könen samverkar.
- Sociala interventioner ska ses som investeringar och inte kostnader.

Med utgångspunkt i grundförutsättningarna föreslår malmökommissionen 74 åtgärder inom sex huvudområden

- barn och ungas vardagsvillkor,
- boendemiljö och stadsplanering,

- utbildning,
- inkomst och arbete,
- hälso- och sjukvård,
- hållbar utveckling

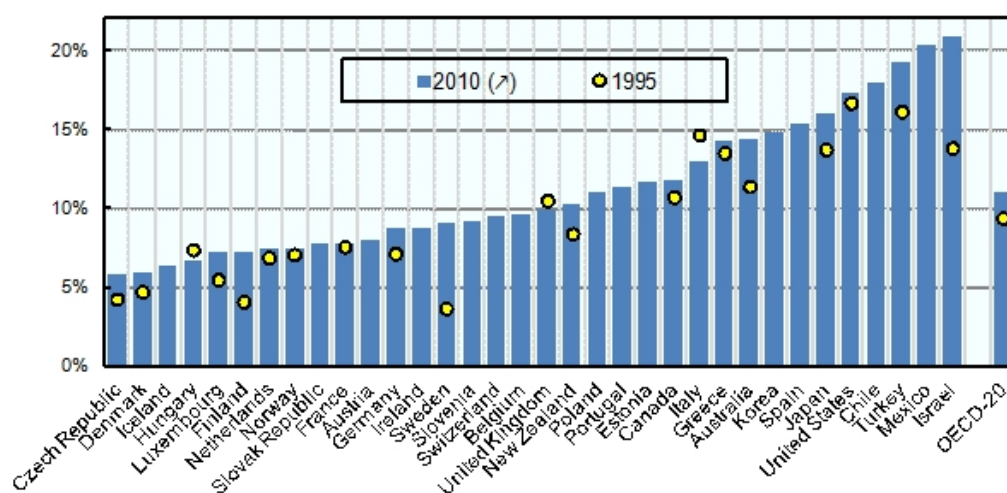
Michael Marmot som ledde arbetet med Closing the gap in a generation drar slutsatsen (Marmot M, 2014, Soc medicinsk tidskrift, nr 5 sid 427 - 432) att jämställdhet tillsammans med universell proportionalitet är vad resten av världen kan lära av de framgångar som skapade de nordiska välfärdsstaterna. Jämställdhet är en positiv grundförutsättning. Med universell proportionalitet menar han att insatser inte ska ske direkt mot de utsatta grupperna utan att det gäller att bygga robusta system för alla exempelvis inom boende, arbete och utbildningsområdena.

Ett stort antal politiska insatser har gjorts och genomförs inom det politiska området i Sverige för att öka jämställdheten. Några exempel är kvotering av pappamånader inom föräldraförsäkringen, kvotering av kvinnor i bolagsstyrelser samt aktivt arbete med jämställda löner och jämställdhetsplan. Vid en genomgång av effekter inom dessa områden konstaterar man i forskarrapporter till jämställdhetsutredningen (SOU 2015:86) http://www.regeringen.se/contentassets/fd7240295cab45df8130384abdb600fa/forskarrapporter-till-jamstalldhetsutredningen-sou-2015_86.pdf, att utvecklingen går framåt men att det går långsamt.

Samtidigt som jämställdhet fått en allt viktigare roll i det svenska samhället så ökar ojämlikheten i livsvillkor. OECD konstaterade 2010 att Sverige mellan 1995 till 2010 gått från att ha den lägsta skillnaden av alla länder till plats 14 vad avser relativ fattigdom.

6. Relative poverty affects 11% of the population, on average

Relative income poverty rates, 1995 and 2010¹

Notes: See notes to Figure 1. Information on data for Israel: <http://dx.doi.org/10.1787/888932315602>. Income Poverty is defined as the share of people living in equivalised households with less than 50% of median equivalised household disposable income in their country.

Source: OECD Income Distribution Database (www.oecd.org/social/income-distribution-database.htm)

Ojämlika livsvillkor är enligt Amir Sarislan, på Karolinska institutet, en betydande faktor som påverkar kriminalitet (Sariaslan A, Larsson H, D'Onofrio BM, Långström N, Lichtenstein P. Childhood family income, adolescent violent criminality and substance misuse: quasi-experimental total population study. Br J Psychiatry. 2014;205:286-90.). Kriminaliteten minskar idag inom vissa grupper bland annat beroende på befolkningens ålderssammansättning. Unga män i utanförskap är dock en grupp som lyfts fram som en problemgrupp.

Andra livsvillkor som påverkas är hälsa, livslängd och tillit bland annat. Ojämligheten leder också till sämre BNP tillväxt och minskade investeringar (OECD, 2015, In It Together: Why Less Inequality Benefits All, Overview of inequality trends, key findings and policy directions, DOI:[10.1787/9789264235120-4-en](https://doi.org/10.1787/9789264235120-4-en))

Inom förvaltningen pågår nu tillsammans med SKL, och som en fortsättning på arbetet med sociala investeringar, ett omfattande arbete med social kartläggning och hållbar ledning och styrning. Målsättningen är att ta fram styrvariabler som medför att styrningen på ett likvärdigt sätt kan förhålla sig till sociala, ekologiska och ekonomiska faktorer. Ale kommun är i detta en pilotkommun och erfarenheterna från vårt arbete ska användas för resterande kommunsektor längre fram.

Inom ramen för arbetet hösten 2016 utbildas såväl politiker som chefer vid flera tillfällen. Målsättningen är att fördjupade insikter ska leda till insatser och åtgärder som konkret ändrar villkoren och medför att mer jämlika livsvillkor, inklusive jämställdhet, för alla.

Ekonomisk bedömning/konsekvens

Deltagande i det regionala arbetet med jämställdhetsintegreringen samt arbete med handlingsplan för jämställdhetsarbete bedöms motsvara 50 % av en heltid. Om kostnad uppstår eller inte beror på om detta löses via omprioritering eller ramtillskott. Kostnaden för 50 % är cirka 275 000 kronor för en ny handläggare.

SKL:s startpaket omfattar 1+2 dagar för chefer, nyckelpersoner och politiker. Detta motsvarar cirka 150 personer. Omfattningen motsvarar tre helårsarbetare och kostnaden beräknas till cirka knappt 2,3 Mkr. Omprioritering av arbetsuppgifter är förstås möjlig för chefer, nyckelpersoner och politiker med fast arvode. För övriga politiker kommer en merkostnad att uppstå.

Sammanlagt motsvarar förslagen i motionen en kostnad på cirka 2,5 Mkr.

Barnperspektivet

Ökad jämställdhet och jämlikhet har stor betydelse för barns förutsättningar och livsvillkor

Förvaltningens bedömning och motivering

Motionen har ett bredare anslag än jämställdhet såväl mångfald, jämlikhet som social hållbarhet är bärande argument i förslaget. Skrivningarna i förslaget speglar att dagens sociala frågeställningar hänger ihop och är bredare än bara jämställdhet.

Förvaltningen delar motionärernas syn på betydelsen av jämställdhet. Det överensstämmer med ett antal policydokument och anges i forskningen som en starkt bidragande orsak till ett bättre samhälle.

Det är ett observandum att samtidigt som jämställdheten gjort framsteg så har ojämlikheten i Sverige ökat, inte minst i en internationell jämförelse. Det kan betyda att jämställdheten inte har kommit så långt som vi ibland beskriver det själva i ett internationellt perspektiv eller att det finns andra faktorer som trots att jämställdheten är relativt god i Sverige har en större betydelse och därmed påverkar utvecklingen relativt sett mer.

Förvaltningen anser att det arbete som nu bedrivs med hållbar ledning och styrning innefattar också betydelsen av jämställdhet. Arbetet är nu i kartläggningsskedet och det är för tidigt att välja strategier och metoder. Med utgångspunkt i alternativa förklaringsmekanismer till dagens nuläge är det extra viktigt att först slutföra kartläggningen innan framtida val görs.

Utbildningsinsatser har redan startats och det kommer att behövas mycket mer i framtiden. Det är inte säkert att det ska vara med det fokus som exempelvis SKL:s startpaket om jämställdhet omfattar. Säkerligen kommer jämställdhet att vara ett betydande inslag tillsammans med andra områden.

Handlingsplanen för hållbar ledning och styrning finns genom ett upprättat avtal med Sveriges kommuner och landsting.

Sammanfattningsvis delar förvaltningen motionärens bedömning av jämställdhetens betydelse, både avgränsat och i dess vidare mening. Samtidigt så finns det skäl att i nuläget inte låsa det fortsatta handlandet till exakt de förslagna åtgärderna i motionen varför förvaltningen föreslår att motionen avslås.